

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
3.8.2006

5

Gynekologická péče - činnost v Jihomoravském kraji v roce 2005

Gynaecologic Care - Activity in Branch in the Jihomoravský region in 2005

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru gynekologie v Jihomoravském kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti oboru a o dispenzarizovaných pacientkách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče ženských oddělení nemocnic.

Summary

Information on health care activity in the branch of gynaecology in the Jihomoravský region in 2005 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, gynaecological activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospital gynaecology departments.

Podkladem pro informaci o gynekologické péči jsou výkazy o činnosti ambulantních gynekologických ordinací, o činnosti pracovišť reprodukční medicíny, o činnosti ženských oddělení nemocnic a o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování na rok 2005, který byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů a uveřejněn ve Sbírce zákonů ČR jako vyhláška č. 576/2004 Sb. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz [NZIS/Výkazy 2005].

Edice IZK o gynekologické péči v předchozích letech a z ostatních krajů jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

Ambulantní péče

Ambulantní péči v oboru gynekologie zabezpečovalo v kraji k 31.12.2005 podle Registru zdravotnických zařízení 179,33 lékařů a 196,04 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). Údaje uvedené v tabulkách a z nich vypočtené ukazatele se týkají pouze těch zařízení, která odevzdala vyplněný výkaz. Ze 167 zařízení majících zpravodajskou povinnost jich odevzdalo výkaz 160, čtyři zařízení během roku ukončila činnost a tři zařízení výkaz nedodala.

Činnost praktických lékařů zajišťovalo 132,71 gynekologů a 126,59 ZPBD, z 90 % v samostatných ordinacích, zbytkem pak v nemocnicích, na poliklinikách a ve zdravotnických střediscích. Léčeným pacientkám byl proveden téměř jeden milion ošetření, z toho pětinu tvořila preventivních vyšetření. Na jednu léčenou pacientku připadá 0,7 preventivních vyšetření a 2,7 léčebných ošetření (ČR 0,7 a 2,1).

Specializovanou ambulantní péči poskytovalo 50,33 lékařů, v tom 44,55 gynekologů, 1,10 dětských gynekologů a 4,68 odborníků v reprodukční medicíně. Dětskou gynekologií se v kraji zabývají dvě zařízení, Fakultní nemocnice Brno a Centrum dětských odborných zdravotnických služeb v Brně. Celkem bylo 1 066 pacientkám dětského věku provedeno 6 065 ošetření, z toho 252 preventivních, registrována jsou 523 děvčata a hormonální antikoncepci užívá 291 děvče. Léčbu neplodnosti realizuje v kraji několik pracovišť, a to v rámci ostatní gynekologické péče nebo výhradně se zaměřením na neplodnost jako: Gynekologicko-porodnická klinika Fakultní nemocnice Brno, REPROMEDA s.r.o., Sanatorium HELIOS s.r.o., UNICA - Klinika pro léčbu neplodnosti a ženských nemocí, LAUREA s.r.o. - privátní klinika. Uvedená pracoviště jsou v Brně a spolupracují s gynekologicko-porodnickými odděleními nemocnic a některými gynekologickými ambulancemi. V průběhu roku vyhledalo některé z těchto zařízení 3 063 pacientek, kterým bylo poskytnuto 6 745 vyšetření nebo ošetření.

Antikoncepci užívalo celkem 136 573 žen, tj. 49 % žen fertilního věku (15-49 let). Největší počet žen užívajících antikoncepci byl vykázán v okrese Brno-město (74 %), nejmenší v okrese Blansko (28 %). V roce 2005 došlo k mírnému poklesu počtu žen dispenzarizovaných s antikoncepcí, důvodem je větší počet nově přijatých těhotných a vyšší porodnost žen silných ročníků sedmdesátých let. Z celkového počtu žen užívajících antikoncepci používalo 90 % hormonální a 10 % nitroděložní antikoncepci. Nitroděložní antikoncepce je již několik let na ústupu ve prospěch antikoncepce hormonální.

V kraji byl zaznamenán mírný nárůst nově přijatých těhotných, jejich počet dosáhl 16 477, což je 59 těhotných na 1 000 žen fertilního věku (15-49). Vysoký krajský průměr ve srovnání s okresy je způsoben tím, že v okrese Brno-město připadá na 1 000 žen 15-49 letých 119 těhotných. Ženy tak využily svobodné volby lékaře a zaregistrovaly se mimo bydliště. Ženské sestry absolvovaly v průběhu roku 612 návštěv, z nich byla jedna pětina u těhotných a zbytek v souvislosti se šestinedělím. Na 1 000 žen fertilního věku připadly 3 návštěvy ženských sester, na 1 000 nově hlášených těhotných 8 návštěv.

Pro prvně zjištěnou prekancerózu děložního hrdla (N87.0-N87.2) bylo dispenzarizováno v kraji celkem 4 104 žen, v tom bylo 85 % mírných a středních a 15 % těžkých cervikálních dysplazií. Celkový počet nově zjištěných prekanceróz děložního hrdla činil 70,5 případů na 10 tisíc žen (ČR 55,0). Nově bylo dispenzarizováno 444 případů carcinoma in situ prsu (D05.-), hrdla děložního (D06.-) a jiných a neurčených pohlavních orgánů (D07.0-D07.3), tzn. 7,6 případu na 10 tisíc žen (ČR 4,3). Prvně zjištěných onemocnění zhoubným novotvarem pohlavních ženských orgánů (C53.-, C54.-, C56, C51.-, C50.-, C52, C57.-) bylo 1 311, v přepočtu 22,5 případu na 10 000 žen (ČR 13,9). Počet dispenzarizovaných pro vybranou diagnózu v kraji tvoří celou jednu šestinu z dispenzarizovaných v ČR. Znamená to, že za vyšetřením a za léčbou některého ze sledovaných dispenzarizovaných onemocnění přijíždějí do jihomoravských gynekologických ordinací i pacientky z ostatních krajů.

Ambulantní gynekologická pracoviště v kraji měla k dispozici 144 ultrazvukových zobrazovacích přístrojů (sonografů), 70 kardiografů, 1 mamograf a 13 operačních a diagnostických laserů; z vykázaných přístrojů byla čtvrtina starších 8 let stejně jako v ČR. Na jednom sonografu bylo provedeno 1566 výkonů (ČR 1 727), na jednom kardiografu 601 výkonů (ČR 691), na jednom mamografu 11 139 výkonů (ČR 7 249) a na jednom operačním nebo diagnostickém laseru 106 výkonů (ČR 156).

Lůžková péče

V lůžkových částech nemocnic pracovalo koncem roku 2005 na 11 gynekologických odděleních v kraji 83,64 lékařů a 320,39 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD), z toho 282,89 sester u lůžka pacienta. U lůžka dále pracovalo 53,63 zdravotnických pracovníků nelékařů pod odborným dohledem nebo přímým vedením (ZPOD). Ženy měly v kraji k dispozici průměrně 638,97 lůžek. Denně bylo v průměru obsazeno 500,3 lůžka, tj. 6,0 lůžek na 1 lékaře a 1,8 lůžek na 1 sestru u lůžka. Využití lůžek ve dnech činilo 285,8 dne. Hospitalizováno bylo celkem 34 883 pacientek. Průměrná ošetrovací doba činila 5,2 dne. V Jihomoravském kraji byla v oboru gynekologie jen lůžka akutní péče (632), lůžka následné péče nebyla vykázána. Součástí ženských oddělení nemocnic jsou 2 novorozenecká pracoviště.

V průběhu roku se v kraji uskutečnilo 11 428 porodů. Na 1 000 žen fertilního věku (15-49) připadalo 41,0 porodů (39,5 porodů v roce 2004). Více než polovina všech porodů v kraji se realizovala v brněnských nemocnicích. 1 138 porodů, tj. 10,0 % z celkového počtu porodů, proběhlo předčasně, tzn. do konce 38. týdne gravidity. Nejvyšší procento předčasných porodů bylo v okrese Brno-město (77,0 %), kde se koncentrují riziková těhotenství a je poskytována specializovaná péče rodičkám a novorozencům z celého kraje. V souvislosti s těhotenstvím, potratem, porodem a šestinedělím nedošlo v kraji k žádnému úmrtí.

Celkem bylo operováno 21 864 žen, tj. o 2 905 více než v roce 2004. Do tohoto počtu jsou zahrnuty nejen operované ženy, které byly hospitalizovány (včetně potratů), ale také ženy, které byly operovány ambulantně. Na ženských odděleních nemocnic zemřelo v souvislosti s gynekologickým onemocněním 50 žen, z toho 13 operovaných.

Zpracovala:

Božena Odehnalová

ÚZIS ČR, Jihomoravský krajský odbor

Výstavní 17/19, 603 00 Brno

telefon: 543 184 163, fax: 543 184 165

e-mail: odehnalovab@uzis.cz

<http://www.uzis.cz>

**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu poskytované péče a dle území**

1/2

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	struktura lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho % preventivních prohlídek	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
kraj Jihomoravský								
Praktický lékař gynekolog	129	132,71	72,5	126,59	972 441	20,3	76,4	7 328
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových zařízeních ³⁾	18	26,50	14,5	42,30	212 713	8,1	16,7	8 027
Specializovaná ambulantní péče v ostatních zařízeních ³⁾	16	23,83	13,0	24,60	87 623	15,9	6,9	3 677
Celkem	163	183,04	100,0	193,49	1 272 777	18,0	100,0	6 954
Blansko								
Praktický lékař gynekolog	10	8,40	100,0	8,90	56 748	17,6	100,0	6 756
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových zařízeních	-	-	-	-	-	-	-	-
Specializovaná ambulantní péče v ostatních zařízeních	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	10	8,40	100,0	8,90	56 748	17,6	100,0	6 756
Brno-město								
Praktický lékař gynekolog	59	70,17	62,9	59,00	486 998	19,0	65,8	6 940
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových zařízeních ³⁾	11	19,64	17,6	30,03	166 961	3,5	22,6	8 501
Specializovaná ambulantní péče v ostatních zařízeních ³⁾	14	21,73	19,5	22,60	85 899	15,8	11,6	3 953
Celkem	84	111,54	100,0	111,63	739 858	15,1	100,0	6 633
Brno-venkov								
Praktický lékař gynekolog	15	12,75	94,1	12,35	109 138	18,9	98,1	8 560
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových zařízeních	1	0,80	5,9	1,00	2 063	23,0	1,9	2 579
Specializovaná ambulantní péče v ostatních zařízeních	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	16	13,55	100,0	13,35	111 201	19,0	100,0	8 207
Břeclav								
Praktický lékař gynekolog	13	10,30	71,0	11,50	82 037	20,6	88,7	7 965
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových zařízeních	2	2,10	14,5	3,30	8 754	14,7	9,5	4 169
Specializovaná ambulantní péče v ostatních zařízeních	2	2,10	14,5	2,00	1 724	24,9	1,9	821
Celkem	17	14,50	100,0	16,80	92 515	20,1	100,0	6 380

**Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči
dle druhu poskytované péče a dle území**

2/2

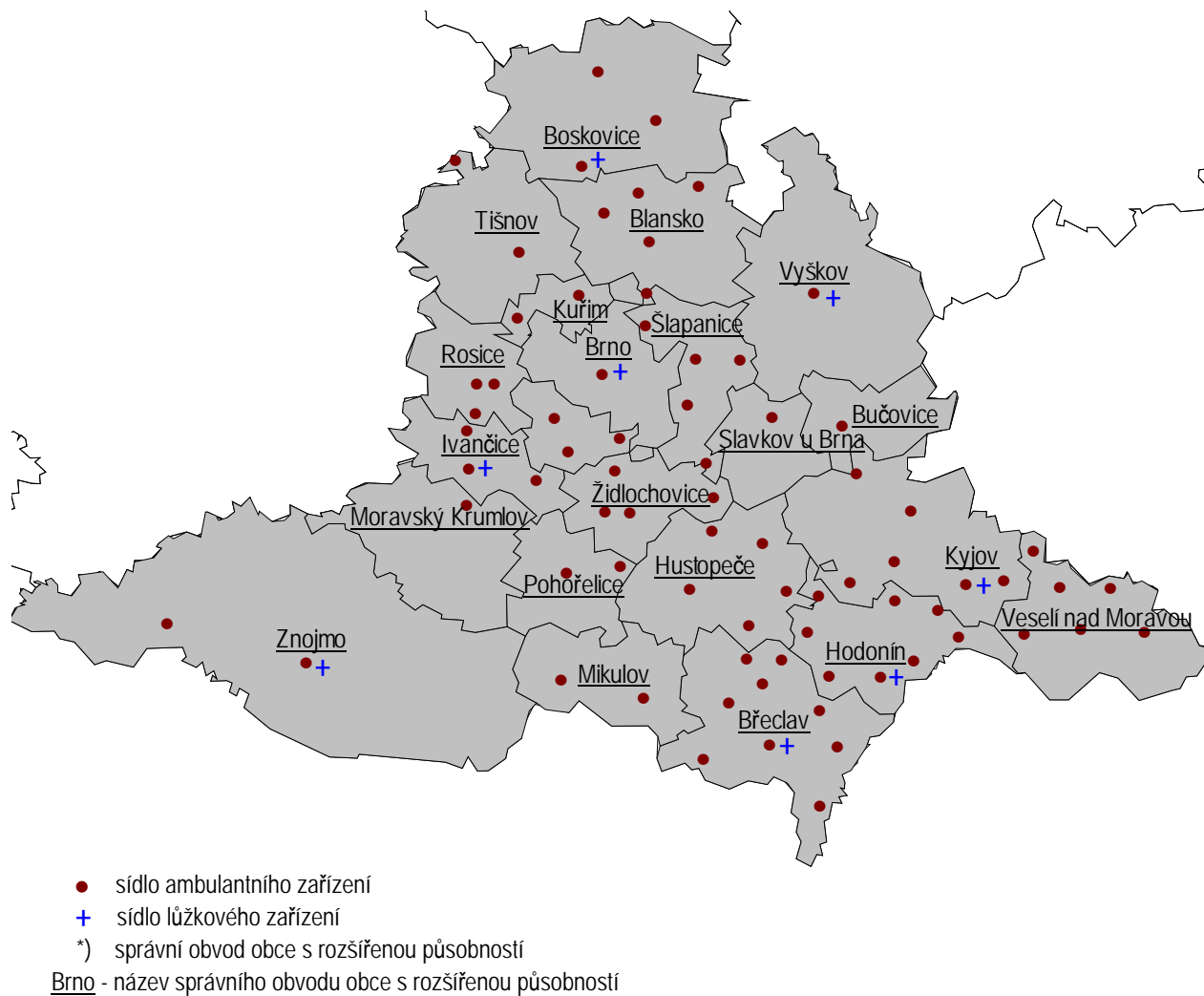
Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	struktura v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho % preventivních prohlídek	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
Hodonín								
Praktický lékař gynekolog	17	14,34	92,3	16,74	114 711	22,3	87,6	7 999
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových zařízeních	2	1,20	7,7	3,43	16 293	23,0	12,4	13 578
Specializovaná ambulantní péče v ostatních zařízeních	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	19	15,54	100,0	20,17	131 004	22,4	100,0	8 430
Vyškov								
Praktický lékař gynekolog	7	8,75	90,1	9,00	69 045	21,4	92,0	7 891
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových ZZ	1	0,96	9,9	1,00	6 041	23,0	8,0	6 293
Specializovaná ambulantní péče v ostatních ZZ	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	8	9,71	100,0	10,00	75 086	21,6	100,0	7 733
Znojmo								
Praktický lékař gynekolog	8	8,00	81,6	9,10	53 764	32,0	81,0	6 721
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových zařízeních	1	1,80	18,4	3,54	12 601	36,3	19,0	7 001
Specializovaná ambulantní péče v ostatních zařízeních	-	-	-	-	-	-	-	-
Celkem	9	9,80	100,0	12,64	66 365	32,8	100,0	6 772
Česká republika								
Praktický lékař gynekolog	1 297	1 235,96	80,2	1 355,51	9 484 563	22,9	82,9	7 674
Specializovaná ambulantní péče v lůžkových a ostatních zařízeních ³⁾	202	304,44	19,8	570,90	1 956 321	12,6	17,1	6 426
Celkem	1 499	1 540,40	100,0	1 926,41	11 440 884	21,2	100,0	7 427

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

³⁾ Včetně lékařů, ZPBD ²⁾ a ošetření na odděleních a pracovištích reprodukční medicíny

Sít' zdravotnických zařízení poskytujících ambulantní a lůžkovou gynekologickou péči dle ORP *)

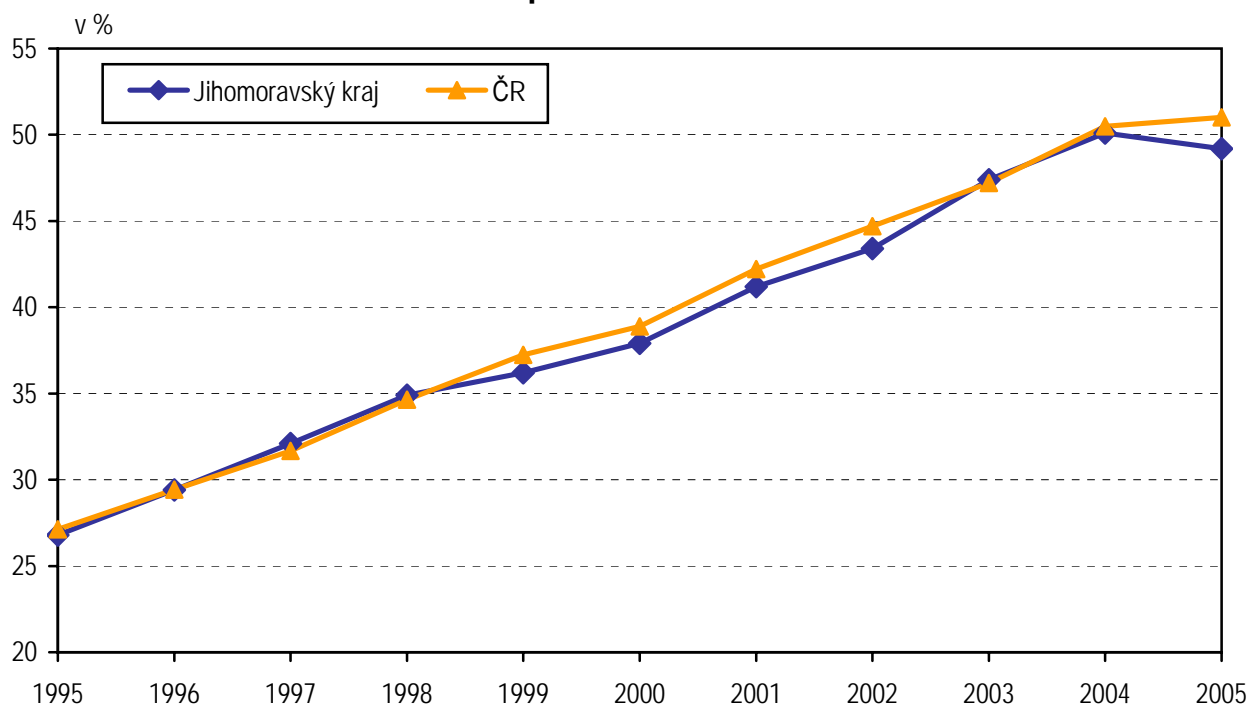

Mapa znázorňuje umístění zdravotnických zařízení, vč. detašovaných pracovišť, bez ohledu na jejich počet.

Ženy dispenzarizované s antikoncepcí a péče v těhotenství a šestinedělí dle území

Území, okres	Počet žen užívajících lékařsky sledovanou antikoncepci			Počet nově přijatých těhotných žen	Návštěvy porodních asistentek
	celkem	v tom			
		hormonální v %	nitroděložní v %		
Blansko	7 412	90,0	10,0	615	123
Brno-město	66 277	93,9	6,1	10 702	78
Brno-venkov	13 100	87,6	12,4	1 606	130
Břeclav	10 219	91,8	8,2	749	220
Hodonín	18 148	84,5	15,5	1 308	60
Vyškov	8 721	85,7	14,3	599	1
Znojmo	12 696	85,4	14,6	898	-
Jihomoravský kraj	136 573	90,4	9,6	16 477	612
ČR	1 284 457	87,6	12,4	130 509	17 253

Počet žen fertilního věku užívajících lékařsky sledovanou antikoncepci v letech 1995 - 2005

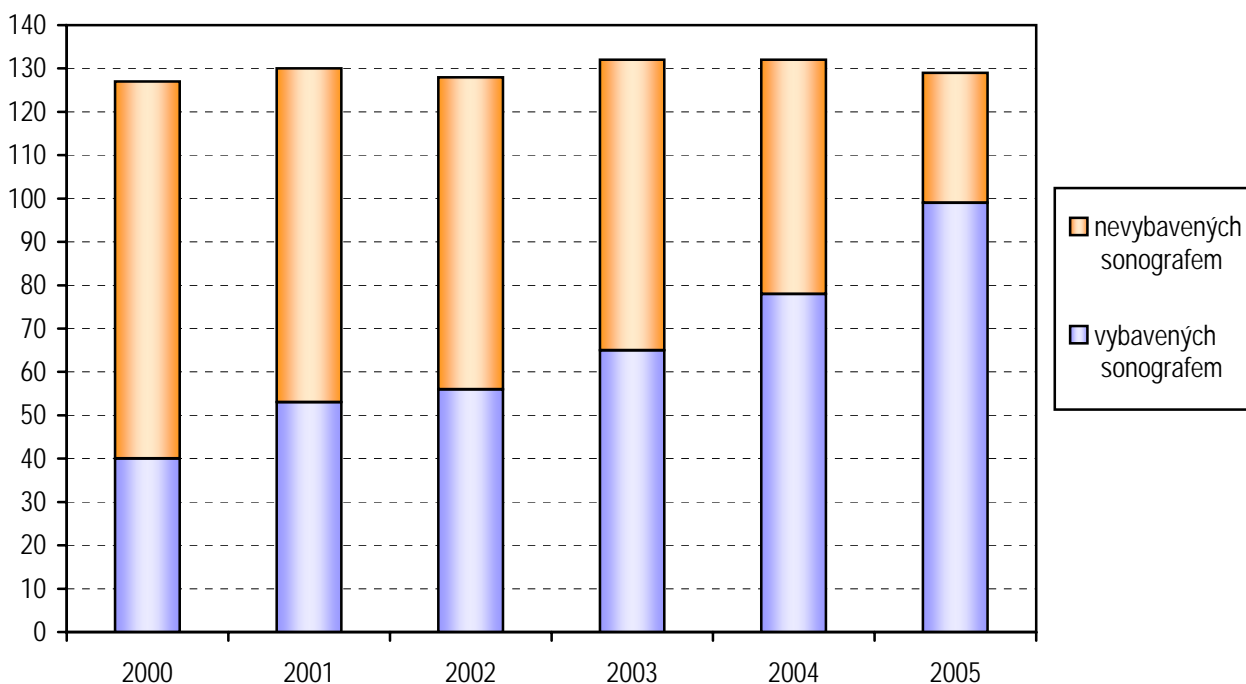
Dispenzarizované pacientky pro vybranou diagnózu dle území

Území, okres	Novotvar in situ ¹⁾ (D05-D06, D07.0-3)	Počet prvně zjištěných onemocnění					
		prekancerózy děložního hrdla (N87.0-2)	ZN hrdla děložního (C53.-)	ZN těla děložního (C54.-)	ZN ovarií (C56)	ZN prsu (C50.-)	ZN ostatních lokalizací ²⁾
Blansko	30	147	7	30	5	9	2
Brno-město	334	2 595	189	248	170	174	49
Brno-venkov	23	461	16	36	8	38	9
Břeclav	7	121	23	18	6	15	6
Hodonín	15	474	21	53	18	18	5
Vyškov	13	94	8	16	13	14	4
Znojmo	22	212	18	29	18	12	6
Jihomoravský kraj	444	4 104	282	430	238	280	81
ČR	2 272	28 850	1 502	2 389	1 278	1 599	515

¹⁾ D05.- carcinoma (novotvar) in situ prsu, D06.- carcinoma in situ hrdla děložního, D07.0-D07.3 carcinoma in situ jiných a neurčených ženských pohlavních orgánů

²⁾ C51.- zhoubný novotvar vulvy, C52 zhoubný novotvar pochvy - vaginy, C57.- zhoubný novotvar jiných a neurčených ženských pohlavních orgánů

Počet ordinací praktického lékaře gynekologa vybavených sonografem v letech 2000 - 2005

Využívání lůžkového fondu a činnost ženských oddělení nemocnic a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Jihomoravský kraj	ČR
Počet oddělení	11	120
Počet pracovníků ¹⁾		
lékaři	83,64	767,59
ZPBD ²⁾ celkem	320,39	3 200,33
sestru ²⁾ u lůžka	282,89	2 667,58
ZPOD ²⁾	53,63	500,79
Průměrný počet lůžek	638,97	5 992,30
Průměrný denní stav obsazených lůžek		
celkem	500,3	3 993,3
na 1 lékaře	6,0	5,2
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	1,8	1,5
Počet lékařů na 100 lůžek	13,23	12,83
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	50,69	53,51
Počet hospitalizovaných	34 883	301 981
Nemocniční letalita	1,4	0,9
Využití lůžek ve dnech	285,8	243,2
Průměrná ošetrovací doba	5,2	4,8
Prostoj lůžek ³⁾	1,2	2,0
Gynekologická činnost		
Počet operovaných žen celkem	21 864	187 513
Počet zemřelých v souvislosti s gynekologickým onemocněním celkem	50	270
z toho operovaných	13	49
Porodnická činnost		
Počet porodů celkem	11 428	101 094
z toho předčasně v %	10,0	10,6

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic v kraji s ženským oddělením:

Fakultní nemocnice Brno

IN Boskovice, a.s.

Masarykův onkologický ústav, Brno

Nemocnice Milosrdných bratří, p.o., Brno

Sanatorium HELIOS, s.r.o.

Nemocnice Ivančice, p.o.

Nemocnice Břeclav, p.o.

Nemocnice TGM Hodonín, p. o.

Nemocnice Kyjov, p.o.

Nemocnice Vyškov, p.o.

Nemocnice Znojmo, p.o.

Počet porodů a potratů na 1000 žen fertilního věku
v letech 1995 - 2005

